

8. Славогородська О. Ю. Мотивація персоналу на підприємстві до підвищення компетентності як інструмент забезпечення конкурентоспроможності підприємств / О. Ю. Славогородська // Проблеми науки. – 2010. – № 1. – С. 94.
9. Бондаренко О. О. Трудова мотивація: проблеми та розвиток / О. О. Бондаренко // Економіка та держава. – 2008. – № 4. – С. 65–66.
10. Ядранська О. В. Щодо створення національної моделі мотивації праці / О. В. Ядранська // Держава і регіони. – 2008. – № 5. – С. 212–217.
11. Єськов А. Роль мотивації в удішенні організації труда / А. Єськов, В. Зайцев // Вісник економічної науки України. – 2008. – № 3 (13). – С. 31–33.
12. Кошеленко В. Аналіз закордонного досвіду мотивації робочої сили як важливого чинника розвитку національної економіки / В. Кошеленко // Схід. – 2008. – № 3 (87). – С. 47–49.
13. Черкашина Д. Нестандартна мотивація [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <<http://archive.kontrakty.ua/gc/2008/22/25-nestandardna-motivaciya.html?lang=ua>>.

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.
© Н.І. Єсінова, Ю.І. Лосінець, 2012

УДК 646.1-83

М.П. Головка, д-р техн. наук
С.В. Сорокіна, канд. техн. наук
В.А. Акмен

АНАЛІЗ ТРУДНОЩІВ ТА РОЗГЛЯД АЛЬТЕРНАТИВНИХ СХЕМ ДЛЯ ВИГІДНОЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ІНОЗЕМНИХ КОМПАНІЙ У БУДІВЕЛЬНІЙ ГАЛУЗІ

Проведено аналіз труднощів пов'язаних із митним законодавством під час ввезення будівельних матеріалів. Розглянуто послідовність проведення митних операцій у разі переміщення будівельних матеріалів через кордон України та альтернативні схеми інвестиційної діяльності іноземних компаній у будівельній галузі.

Проведен анализ трудностей связанных с таможенным законодательством при ввозе строительных материалов. Рассмотрена последовательность проведения таможенных операций при перемещении строительных материалов через границу Украины и альтернативные схемы инвестиционной деятельности иностранных компаний в строительной отрасли.

Was made the analysis of difficulties which related to the customs legislation at the import of building materials. Considered the sequence of leadthrough of customs operations at moving of building materials through the border of Ukraine and alternative charts of investment activity of foreign companies in building industry.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Уже декілька років спостерігається ситуація, коли ряд іноземних підприємств не проти вкласти гроші в будівельну галузь, яка в даний час дещо загальмувала свій розвиток. Проте при цьому доводиться стикатися з низкою фінансових труднощів у зв'язку з існуючим митним і податковим законодавством в Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Основною причиною імпорту будівельних матеріалів з-за кордону є їх відносна нестача в Україні. Це знаходить прояви в недостатній насиченості внутрішнього ринку тими будівельними товарами, застосування яких на національному ринку ще приносить прибуток та веде до активного пошуку для його замінення. Пошук сфер прибуткового вкладення капіталу штовхає будівельників за межі національної економіки. При цьому заторкуються питання міжнародного руху капіталу, в основі яких лежать також процеси інтернаціоналізації виробництва, розвиток і поглиблення міжнародних економічних, політичних та інших відносин між країнами [1]. Серед інших причин вивезення капіталу для проведення забудівельних робіт, можна також виділити:

- відмінності у витратах на будівництво та виробництво будівельних матеріалів;

- бажання обійти тарифні і нетарифні обмеження;

- бажання захистити свій капітал від інфляції;

- непередбачуваність економічної і політичної ситуації в країні;

- прагнення на довгий період забезпечити задоволення своїх економічних інших інтересів на території тієї чи іншої країни.

З іншого боку, завжди є країни, в яких відчувається дефіцит інвестиційних ресурсів, капіталу в грошовій формі. Також країни можуть прагнути залучити іноземні технології в національне будівництво, підвищити його науково-технічний і технологічний рівень, здійснити структурну перебудову в напрямі експортно орієнтованих та високотехнологічних галузей. Причиною ввезення капіталу для проведення будівельних робіт може бути і намагання країн вирішити за допомогою іноземного капіталу проблеми зайнятості населення, особливо коли відчувається напруга на ринку праці. Особливо гостру потребу в додаткових ресурсах капіталу відчувають країни, що розвиваються, в яких відбуваються структурні перетворення саме до яких відноситься Україна. Тому будівельні компанії розвинених країн прагнуть вкласти гроші у вітчизняне будівництво, але зустрічаються з низкою труднощів, що пов'язані з митним законодавством, що особливо спостерігається при необхідності завезення будівельних матеріалів [2].

Мета та завдання статті. Проведення аналізу труднощів та розгляд альтернативних схем для вигідної інвестиційної діяльності іноземних компаній у будівельній галузі

Виклад основного матеріалу дослідження. Іноземним компаніям, які не є резидентами України, невігідно і недоцільно з погляду якісних параметрів, використовувати в роботі вітчизняні оздоблювальні матеріали. Тобто для виконання будівельних і оздоблювальних робіт, передбачених договором будівельного підряду, нерезиденту згідно з угодою підряду необхідно завозити на митну територію України власні будматеріали. Таке ввезення оформляється в митному режимі імпорту відповідно до порядку, визначеного главою 29 Митного кодексу України (МКУ), зокрема за умови сплати податків і зборів, якими обкладаються товари під час ввезення на митну територію України [3; 4].

Митний режим імпорту передбачає можливість вільного обігу будівельних матеріалів без обмеження терміну їх перебування на території України і можливість їх використання без будь-яких митних обмежень. Необхідно відзначити, що МКУ також передбачає і такий митний режим, як тимчасове ввезення, у межах якого податковим законодавством України передбачається певний порядок звільнення від сплати податків.

Згідно з главою 34 МКУ митний режим тимчасового ввезення може бути застосований лише у разі дотримання наступних умов:

1) товари повинні ввозитися на митну територію України на умовах обов'язкового подальшого їх повернення без будь-яких змін, окрім природного зносу або втрат за нормальних умов транспортування (ст. 204 МКУ);

2) загальний термін тимчасового ввезення не повинен перевищувати одного року з дня ввезення устаткування на митну територію України (ст. 208 МКУ). Такий термін може бути продовжений за рішенням відповідного митного органу;

3) режим тимчасового ввезення допускається лише відносно наступних категорій товарів (ст. 206 МКУ):

– призначених для демонстрації або використання на виставках, ярмарках, конференціях або інших подібних заходах;

– професіонального устаткування, необхідного особам, які прибувають до України (виїжджають з України), для підготовки репортажів, здійснення записів або передач для засобів масової інформації або зйомки фільмів;

– контейнерів, піддонів, упаковки, а також інших товарів, які ввозяться (вивозяться) у зв'язку з якою-небудь комерційною операцією, але ввезення яких само по собі не є комерційною операцією;

– зразків товарів, предметів і рекламних фільмів за умови, що вони залишаються власністю особи, що знаходиться або проживає за межами території тимчасового ввезення, і їх використання на території України не має комерційного характеру;

– які ввозяться з освітньою, науковою або культурною метою, тобто наукового й навчального устаткування, устаткування для поліпшення дозвілля моряків, а також інших товарів, які ввозяться в межах учбової, наукової або культурної діяльності;

– особистих речей пасажирів і товарів, які ввозяться для спортивних цілей;

– матеріалів для реклами і туризму;

– транспортних засобів, які використовуються виключно для перевезення пасажирів і товарів через митний кордон України;

– морських і річкових суден, інших плавзасобів і повітряних суден, які ввозяться з метою ремонту;

– устаткування і матеріалів, призначених нерезидентами для будівництва і ремонту морських і річкових суден, інших плавзасобів і повітряних суден.

Як видно з наведених вище умов застосування режиму тимчасового ввезення, нерезидент не зможе скористатися ним у даному випадку. Адже будівельне устаткування до товарів, визначених ст. 206 МКУ [3] і відносно яких вирішується застосування митного режиму тимчасового ввезення, віднести не можна.

З цього виходить, що ввозити устаткування і будівельні матеріали, призначені для виконання нерезидентом договору підяду необхідно в митному режимі імпорту і із сплатою всіх передбачених чинним законодавством податків і платежів.

Також слід сказати і про митне оформлення будівельних матеріалів і устаткування, що ввозяться нерезидентом [5]. Для того, щоб суб'єкт ЗЕД був у змозі провести митне оформлення товарів, йому необхідно стати на облік у митному органі (пройти акредитацію), в зоні діяльності якого він знаходиться. Проте, документ, який визначав порядок митної акредитації суб'єктів ЗЕД, «Порядок ведення обліку суб'єктів ЗЕД», затверджений наказом Держмитслужби від 31.05.96 р. № 237, згідно з висновком Мінюсту був визнаний недійсним. При цьому на практиці митні органи і далі використовують його з огляду на те, що інший документ, що регламентує порядок ведення обліку суб'єктів ЗЕД не був прийнятий. Тому враховуючи практику митного оформлення, що склалася, нерезиденту для ввезення устаткування, матеріалів і виконання пов'язаних із таким ввезенням відповідних митних процедур все-таки необхідно стати на облік в

митному органі (пройти процедуру митної акредитації). Для чого в митний орган слід надати:

- 1) засновницькі документи;
- 2) свідоцтво про держреєстрацію або свідоцтво про реєстрацію представництва іноземного суб'єкта господарювання;
- 3) довідку статистики;
- 4) довідку уповноваженого банку про відкриті розрахункові рахунки;
- 5) наказ по підприємству про призначення відповідальних працівників за роботу з митницею, їх ПІБ, паспортні дані, зразок печатки, який буде використовуватись під час оформлення документів у митних органах.

Наявність у цьому списку свідоцтва про держреєстрацію ще раз говорить про необхідність реєстрації нерезидентом в Україні свого представництва або підприємства.

Після акредитації в митному органі представництву нерезидента або установленому нерезидентом підприємству привласнюється обліковий номер і заводиться облікова картка.

У разі не проходження даної процедури, нерезидент не зможе самостійно ввезти на митну територію України своє устаткування і матеріали, оскільки митний орган може відмовити йому в митному оформленні зважаючи на відсутність у нерезидента облікової картки суб'єкта ЗЕД.

Тепер розглянемо порядок оподаткування. Як наголошувалося вище, нерезидент, який планує виконувати будівельні роботи на території України, зобов'язаний одержати «будівельну ліцензію», для чого вимушений зареєструвати або своє представництво, або окреме підприємство. І у тому, і в іншому випадку підприємство (або представництво) повинні будуть сплачувати податки на загальних підставах, визначених українським податковим законодавством. Відмінність полягатиме лише у порядку розрахунку податку на прибуток. Адже для постійних представництв нерезидентів, у Законі України «Про оподаткування прибутків підприємств» [6] (далі – Закон про прибуток), передбачено окрему статтю, яка визначає порядок оподаткування їх прибутку. Зокрема, у статтях вказаного закону постійне представництво прирівнюється, з метою оподаткування, до платника податків, який здійснює свою діяльність незалежно від нерезидента-засновника. При цьому прибуток, що одержаний постійним представництвом і підлягає оподаткуванню, визначається таким чином:

– якщо нерезидент здійснює свою діяльність не тільки в Україні, але і за її межами, і при цьому не визначає прибуток від своєї діяльності, яка проводиться їм через постійне представництво в

Україні, сума прибутку, що підлягає оподаткуванню в Україні, визначається на підставі складеного нерезидентом відособленого балансу фінансово-господарської діяльності, узгодженого з податковим органом за місцезнаходженням постійного представництва;

– за неможливості шляхом прямого розрахунку визначити прибуток, одержаний нерезидентами з джерелом його походження з України, прибуток, оподаткування, визначається податковим органом як різниця між валовим доходом і валовими витратами, розрахованими шляхом застосування до суми одержаного (нарахованого) валового доходу коефіцієнта 0,7.

У звичайного ж підприємства прибуток, що підлягає оподаткуванню, визначатиметься в загальному порядку, визначеному Законом про прибуток.

Висновки. Виходячи з цього можемо сказати, що для вигідних вкладень інвестицій і виконання будівельних робіт нерезидентом у межах рамках договору будівельного підряду на території України потрібно шукати простіші і зручніші альтернативні схеми ведення діяльності. Наприклад, правильне використання посередницьких договорів може дозволити уникнути тривалих бюрократичних процедур отримання ліцензій і іншої дозвільної документації на ведення будівельної діяльності в Україні й одночасно виключити необхідність реєстрації в Україні свого представництва або підприємства, що істотно скоротить тимчасові і фінансові витрати.

Список літератури

1. Шубин А. А. Развитие внутренней торговли : Украина, Россия, Беларусь : монография / А. А. Шубин, А. А. Садеков ; отв. Л. И. Донец. – Донецк : ДонНУЭТ, 2009. – 550 с.
2. Інфраструктура товарного ринку: непродовольчі товари / за ред. О. О. Шубіна. – К. : Знання, 2009. – 702 с.
3. Митний Кодекс України : [закон України від 11.07.2002 р. № 92-IV із змінами та доповненнями станом на 17.01.2012 р.]. – Режим доступу : <<http://zakon.rada.gov.ua/>>.
4. Законодательство Украины о внешнеэкономической деятельности / сост. Д. В. Бугай. – Х. : Инф.-правовой центр, 2000. – 274 с.
5. Дубініна А. А. Митна справа / А. А. Дубініна, С. В. Сорокіна, О. І. Зельніченко. – К. : Центр навчальної літератури, 2010. – 315 с.
6. Податковий кодекс України : [закон України від 02.12.10 р. № 2755-IV із змінами та доповненнями, внесеними згідно із законом № 4057-IV від 17.11.11 р.].

Отримано 30.03.2012. ХДУХТ, Харків.

© М.П. Головка, С.В. Сорокіна, В.А. Акмен, 2012